ʸyli 18
1934
65 (1226)
E-YDE KOTO
ʼsojuuziin, 19.

Gazarꞌ byriin proletaarinar, negedegtii!

Bur-Mongoliin Ynen

BK(b) Namiin Buriaad Mongoliin Mozkom, BMSSR-iin Təbiin Gyicedkeke Komiteed ba Burprofsoveediin eder byriin oorgan

...dəə azakuin gol asuudaluud

...gende dyyresen namiin ...ediin pleenym bol ma· ... kedəə azakuin çukala ...udiigi ugtagdaba. Əngə ...ba ilangajaa odoo kaba ...ı bol kedəə azal deere ...ʒe ilalta bejelyylsęniigi ...uulba. Gancala kojorkon ...barimtanuud deere iler ... byrin todorno. Negede ...ı tuşaalgiin tesebiigi ... uridçalan dyyrgelge. ...ni, kabariin tariigiigi ...gdeegyi bogoni bolzor ...in sain çanartaigaar dyy ...badal bolno. Ene barim· ...kolkooziin baiguulgiigi ... tukai ygenyyd, kolkooz ...diin jikeken aza akuin ...kal kelecegeene. Zygeer, ... dyyrgegdeegyi baina. ...ı yiledberiiin byteece ...ooz sovkoozuudta, deere ...gi ezeleegyi. Kolkoozuud ...uin ba ulasteriin talaar ...aina. Mənəə kabariin ...ekiżyylke gedeg, tyrgeer ...gyigeer kuriaalgaa erkil· ...bolzor dotor tariaa tuşaal ...eke uçartai. Odoo zilde ...ainaar kuriaaza çadakab ...igeer tariaatuşaaka tesə ...gekebdi geze, bygede ...ygeer naidabarigyi opor ...ud ba bişeç bygede ...rke iime deerees namiin ...nkidkeliigi baga zerge ...ç geze bodozo bolno. ...oko bodol bol ton buruu ...K-iin pleenyym uridçalan ...radkana.

...i deeree kangaltataigaar ...kiin zuura, zarima kizaar, ...ıta jikeer geegdesen ra-...ba urida jabasan rajoo-...kolkoozuud, savkoozuud ... negeç minuutada mar-...ogyi. Žişeelbel: Giiteriin ...l Saraatoviin kizaar do-...ridçalsan geze, toologdo ...a.

... kolkoozuudani azalta ...ide 9 ba deeşe kilograam ...asan baina. mən Bydioo-...mzete kolkooz kolkoozni ...azalta edər byride 9 kilo ...riaa abakadani „Interna-... geze, kolkooziin kolkoo-...azalta edərtəə araikan ...aam ababa. Iime zişeenyy ... kizaarnuudta oloniigi ...aina. Gancaç bişe kizaa-...idalga bol geegdegçediin ... toogiigi azagladaggyi ...doo zilde kolkooz sovkoo ...tiigi erkebişe adalidkaka ...gtaza baina. **Negeç kol-...koinogşodoo geegdeke**

... Tariaatuşaalga bol kol-...koozuudiin ulasteriin ba ...talaar bekizeseniigi şalga-

...Komiteed ba SSSR-iin ... togtooloor, sovkooz, ...lkoozuud, əmçiin azaltad ... zaasan tariaatuşaalgiin ... mən urislamziin bucaal-...ədələşəgyi" Dunda too ...ol, manai karagçiin josoor ...rgeze, bolkogyi. **Iimees ...laa geegdeze bykii aza ...re tabika keregtei ke-**... zygees, jamarç tugaar ...eze, tariaatuşaalgada kan ...baakanç esergyy jabadal ... katuu cokiso kylieene. ...atuşaalga bol tyryyşiin ...e mən!" Ene loozongo ...oviiguudta kooson abiaan ...ə tyryyşiin cokilgoos ...aalgaa dyyrgebel. azalaa ...araalaza çadana. Gyrende ...aalgaa dyyrgeegyi cagta ...on tariaanii 10% aas ...aansalagdakagyi, tesebəə ...n (urid jabasan) kolkoo· ...kolkoozniguud ba maliin ...5 proc. ni avaansalagda ...ı. Tariaatuşaaka sariin ... dyyrgesen kolkoozuudta ...son tariaanii toogoos 10 ... iigi kərəngiin zasa tog-... teləə zoriuulkiigi zəbşəə ...ene bol geegdegçediigi ... tataka jabadalda kerzerge ...i keleseniiç kereg ygei

...mii kudaldaagyi, mozo ...a respyyblikyydiin tariaa ... tesebiin gyiced dyyrke ...eris korigdono.

...zaliigi deere ergekə tukai ...uud, pleenymiin togtool ...n erideer tabigdasan bai-

...zal mənəə kyrter jikeer ...e. Ene bol manai kedəə ...n jikeken geegdesen sal-...ood baina. Tariaan azaliin ...iigi ilaltataigaar şiidke-...kolkooz, sovkoozuudiigi ... deereni bekizyylsen jaba ...aliis mal azaliigi tyrgeer

gereke erniyylke byke erke bai-daliigi kangana.

Əngərsən ziliin ilaltiin yreni, odoo malazal deere ilangajaa malazaliin sevkoozuudta kargdaad baina.

Ton çukala bolko, maliin teliin kemzee ba tyyniigi belen byrineer karaka jabadal, odoo zilde, əngərsən zilyydiinkitei zişeeleşegyi, deeşe baina. Enyynii josoor bolkodoo, odoo zilde mal azaliigi debzyylke jabadalda dalaica kiiże çadakabdi. Ene çukala kereg deere bolşoviiguudiin şuud oroko cag tulaa. Ene zoriigiigi nəkər STAALIN namiin 17-dugaar kural deere tabisan.

Odoo pleenymees, socialiis mal azaliigi ilaltataigaar debzyylkiin teləə, temeceliin ergen programma egtene.

Mal azal deere uçarça bykii gol dutagdalnuud gebel: negen işe te ketəlbərigyi, zadarangi bai-dal baisan begeed, mal azaliin feermenyydte kuçan janziin kedəl məriiin meeted ylesen baigaa. Odoo kyrter ton aça tusatai azaliin emkidkel baiguulagdaagyini genetiin kereg bişe. Ene bol feerme bişe, karin ondoo azaliin emkidkel geşee.

Rajoonuudiin, MTS-iin kolkooziin udaridagçad bol mal azaliin asuudal deere josoçolon azallaagyi azallaaç bol azaliin bişe salbarinuud deere azallasantai zişeeleşegyi baika.

Negen işetei ketəlbərigyigeer azal lakiigi orkiko cag tulaa, socialiis josonii azal jamarba, tiime janziin meetod, tiime erçeer mal azaliin teləə kedəlkə keregteigeze Namiin teb komiteediin pleenym asuudal tabina

„Tyrgen cag dotor mal azaliin debzelte kangakiin teləə NTK iin pleenymiin çukala deere toolokoni, sovkoozuud ba kolkooziin tavaariin feermenyydiin maliin too tolo goigi olodkoko tesebtə daabari togtoozo, mal azaliigi debzyylke gyrenii tesebiigi dyyrgeke, sovkoozuud, kolkoozuud, kolkoozniguud ba əmçiin azaltadaar zaluu maliigi tezeeke tesebiigi, maliin kool beledkeke tesebiigi sovkoozuud, kolkoozuud ba somsoveeduud byride kyrgeke ba ede bykiigi kereg deere dyyrgeke jabadal nuudiin meetodiigi gyrenii tariigiin tesebiin zişeegeer erkilke".

Socialiis josonii mal azal bol tesebtə baikaar yle baran, erkin aşagta ba erdem teeknigiin syylşiin amzaltanuudiin byridkeltei geer baiguulagdaka josotoi. Iime uçaraas pleenym bol togtool dotoroo, maliin yylter (poroodiigi) sai zaruulka, veternaariin ba zooteeknikiin kereg deere, tuskai ankaralaa zarasan baina.

Togtool dotoroo mal azaliigi debzyylke ali byri arga zyi sybeg çelze, kolkoozuudta ton olon janziin kəngələltə olgokoor karagdasan baina.

1935 ondo 5 milijoon ga tarilga ali bykii tuşaalgaas çələələgdənə. Zorilgoni kadaa, urgacani cəm kolkoozuudiin maliin ba morinii tavaariin feermenyydiin kooliin baaza baiguulka jabadalda zoriuulagdana. Mənəə zilde mən zorilgoor 2 milijoon ga tailga tuşaalgaas çələələgdənə.

Mal azaliin debzeltiin gol salaani kadaa, kolkoozuudiin tavaariin fermenyydiigi saizaruulka ba mal azaliin sovkoozuudiigi bekidkeke kereg bolno.

Enyyntei kamta, kolkoozniguudiin əmçiin edlyyride baigaa maliin toogi olodkoko ba saizaruulka keregte ankaralaa tabika keregtei, kolkoozniguudiin əmçiin azai gebel, ogoroodto kergtei jike bişe usaadibiin gazar, ynieen ba gakai bolno. Ede kadaa, tyynii tusalka azal geeşe.

Kolkoozniguud bol kolkooziin goo mal azaliin yrnike, esekədə ton duraşaltai baigaa. Enyynde tyynii gol duraşal zoriuulagdasan baika josotoi.

Əngərsən ziliin syylşiin kagas kubi dotor 900 mingan kolkoozniguudta tugalnuudiigi olgogdoson. Odoo zilde kolkoozniguudta basa 2 milijoon tugalnuudiigi kudaldakiin teləə, gyrenees 70 milijoon təkərigiin proceentegyi urislamza tabigdana. Tyynees gadna, tedende 2, 70 mingan gakain tel ba 700 mingan kurigadiigi tasalagdana. Gancala soveed gyren bol tiime gaikamşag karaa tabika ba tyynee dyyrgeze çadaka. Gançala soveed gyren boi milijoon toonii kedəə azalcadta tusalkiin teləə ene zer-giin kyçelelge kiżeç dəna

Ton ileken ba todoson zorigo

tabigdaad baina.

Odoo keregiin teləə kancuigaa şamaza oroko boloo! Mənçələn, yresenii salbari deereki meteer, tyryyşiin dyyrgelte bol gyrenii əmənəki ujalgaa dyyrgeke kereg bolno. Maka tuşaalgiin teseb zarima rajoonuudta kangaltagyigeer dyyrgegdeze baina. Ene bol tus rajoonuudiin namiin emkiiin mal azalda ankaralaa tabiaagyin ceke yreni mən. Makatuşaalgiini mal azaliin debzeltees salgaaka joso bainagyi, baikaçgyi. Negeni nə geedətəigəə nigta kolbootoi baika josotoi, Makatuşaalga bol, jamarç yleeltegyi, azakui byrieer dyyrgegdeke josotoi

Bide, tariaan azaliin probleemiigi şiibkesenees ton sain erke baidal deere mal azaliin debzeltiin teləə orobobdi. Ene bygedede ile baina.

„Berkeşeelnyydiigi ylemże badag kaza, bolkogyi bolboç, tede tyrgeer getelegdeke baina şuu.

Socialiis mal azaliigi urida karagdaagyi endertə ergekəbdi.

(T O „Praavdiin" tyryy biçegees)

B. S. Dovgaleebskii

Farʼiz, 15 (TASS) Ijyyliiin 14 nii egleenii 5 cag 40 minuutada SSSR iin elçen teleelegçə Baleriaan Savelijeviiç Dovgaleevsk gedesenii raagka ebeçeneer nasanaas negçebə.

SSSR-iin elçen teleelegçeer Fraancada baisan kuuçanii bolşoviig, ulasiin medegdesen udaridaka kedəlmeriçən nəkər Dovgaleevskii Baleriaana Savelijeviiçiin 1934 onii ijyyliiin 14 de nasanaas negçəsəndə SSSR-iin aradiin komisaarnariin soveed uidkartaigaar medeecene.

SSSR-iin AKS

BK (b) N-iin TK bolbol soveediin aldarta jikeken deplomaad ba eb nairamdaliin teləə temecegçe kuuçanii kubiskalça-bolşoviig nək. VELERIAAN SAVEELIJEVIIÇ DOVGALEEVSKIIN nasanaas negçəsenii tukai gaçuudaltaigaar medeecene.

BK (b) N-iin TK

Baleriaan Saveelijeviiç Dovgaleevskii

Baleriaan Saveelijeviiç Dobagaleevskii 1985 ondo Kiijebiin gybeʼrende terəsən baina, kedəlməriçənii təbəəs tasarkai Ykraiinada kymyyzesenç bol, tendeki Ykaiinada suurinçadiin erke baidal jadaraltai tanilcan ujuun bodoloo zəb zamaar delbelen, zaluugaar marksiista bolzo çadazai.

1904 ondo RSDRP iin geşyyn bolood Ykraiiniin tariaaşadiin dunda datkagça ba nebtergegçeer kedəlmeriləçən baina. 1905 onii syyltei niuuca baidalda oroson baigaa. 1906 onii aavgyysta sarada tyryyşejee kinaltada abtasan. 1907 ondo Kiijebiin ceregiin syydeer şiidkegdeze gemgyi deere yzegde senç bol, udaagyi dakin kinaltada orozo 1907 oniigoo namariin syydlyylen nasaarani niutag uriluulan kaatargada jabuulagdasan. Angar şadariin kizaaraas tyryylen tergelże baruun Sibiir orood, syyleerni kiliin caana garasan. Kiliin caana 1908 ondo bolşoviigiin tiooriiigi tyryyşejee medeke argatai bolzo, tedeende kabaadaldasaar kabilaltagyi katuu bolşoviig, ynen ba edebketei eeriingee namii dunda yldesen azai. Kiliin caana Fraancada baikadaa tyryyn kedəlmeriçən bolood, syyleereni inzeneer baisan ba tere yjedeeç namiingaa baricaa ba kedəlmerieesəni tasaldasangyi.

Fivraaliiin kubiskaliin syyleer Rosoronoo busaza Kiijev ba Leenin graaduudta olon zyliin kariuucai gata albanda jabasan ba udaani Moskvaada Zam karilcaanii arkomaadta baika zuuraa kedentaa erketenii dainda jabaza taşalbaritaigaar kedəlmerilesən.

Erketenii dainii syyleer RSFSR iin pooçto telegraamiin arkomaad baisan, SSSR-iin togtokotoi, tyynii pooçto telegraamiin arkomaadiin orologco baisan, RSFSR-iin ba SSSR-iin təbiin gyicedkomuudiin geşyynde olon dakin sungagdasan. 1924 ondo kolbootiin elçen teleelegçə bolzo Şveesaarida baisan, 1926 ondo japoondo elçen teleelegçə baisan 1927 ondo SSSR iin elçen teleelegçə bolzo Pariiza da oçozo tende syyliin edəryyd boltor kedəlmeriçən, eeriingee eseberiigyi udaridaka çadabariin soveed kolbooton ba Fraanca koorondiin beki karilcaagi zuzaadka soveed kolbootiin gadaadiin bodolgiin kyciigi bekizyylen tuilasan azai.

Soveed bolboon ba Aangali kojor koorondiin karilcaagi şinedken baiguulka tukai aangaliin zasagtai kelcekiigi nek. Dovgaleevskada daalgagdasan ba 1929 ondo Loondondo koorondiin ketceede nək. Dobagaleevskii bol Gende soontoi garaa tabisan baina. SSSR-ba Fraanca kojor koorondiin beje be jee dobtoloicokogyin kelceende 1932 ondo nək Dovgaleevskii Eriootai garaa tabisan baina. Žineeviin zebseg kuriaalgiin konfereencada nək. Dovgaleevskii teleelegçiin erkeer oçozo, negente bişe soveed kolbootiin eb nairamdaliin bodolgiigi baalan yge kelsen baika.

Nək. Bailerriaan Saveelijeviiç Dovgaleevskii bodol ukaan tegelder, nigta ba bolbosorson talaantai soveediin diplomaat, cusaraltagyi socialiismiin temecelçiigi nam ba byke azalçad aldaba.

SSSR-iin tariaalan ba malazaliin sovkoozuudiin Aradiin komisariaadiin talaar zakiralta

Tariaa tuşaalgiigi bagadkakiin zoriigoor zoriuutiin sanal bodolgoor tariaanii urgaciigi niuun dal dalsanii teləə:

1) Veengeriin neremzete tariaalan azaliin sovkooziin direegter Remaan gegçiigi kedəlmerieəs kuulaza syydte ekə.

2) Uul sovkooziin ulas teriin keltesiin naçaalinig Sapooznikov gegçiigi kedəlmerieəsni kuulza ka tuu dongodolgo sonoko.

Sovkoozuudiin aradiin komisaar Kalmaanoviç.

Arkomsovkoozuudiin poilt ypavleeiiin naçaalnig K. Soms

1934 onii ijyyli 11

Mənəədər ydeşiin 6 cagta ulasiin tiaatrta BK(b) Namiin Moziin Komiteediin II pleenym neegdene.

Kedəə toskonii arad zonii dunda dotoriin açalta abuulka tukai

Buriaad Mongoliin Avtonoomito Socialiis Soveed Respyyblik'in Təbiin Gyicedkeke Komiteed ba Aradiin Komisaarnariin Soveediin togtool

Deede Yde. №318 1934 onii ijyyli 11 edər

Kedəə toskonii sojoliin ba azakuin baiguulaltiin tesebiigi gyicedkekiin teləə SSSR-iin Təbiin Gyicedbeke Komiteed ba Aradiin Komisaarnariin soveediin 1934 onii mai 31 nii togtooliin yndeseer kedəə toskonii arad zonii dunda dotoriin açalta jabuulagdaka bolzoi.

1. Arad zonii dotoriin açaltani tednii sojoliin ba azakuin kereg liigi kangakiin teləə kedəə toskonii ba daaşiin poçioologuudta jabuulagdaka.

2. Dotoriin açaltaar kuriaagdasan zeeriin 75% ni somon toskonii ba aimag rajoonii bagcaada orozo, bagcaagaar karaadagdasan sojoliin ba azakuin jabuulgaᴊuudta garşalagdaka josotoi. 25 proc-ni s-soveediin dyyren medelde orozo somon-toskonii bagcaagaar karaadagdaagyi kereglelde zo riuulagdaka.

3. Dotoriin açaltani imagta tus somon toskonii begeed sungaka erketei erketediin niitiin cuglaanii togtooloor jabuulagdaka. Dotoriin açaltiigi togtookiin teləə cuglaan deeree sungaka erketei zonii kagasaas cegeen bişe baika josotoi. Kerbejee cuglaan deere ene tooto erketed kuraldaagyiseni kojordoki cuglaan byke erketenii ½ kubi niuur deere jirebelni kycen tegelderi geze toolgdoko. Dotoriin açaltanii çuglaanda suugçadiin jeriin ender duugaar şiidkegdeke. Cuglaan deere batalagdasan şiidkeberinyyden byke erketeniigi ujalgalna.

4. Bygediin cuglaan bol dotoriin açaltaar kuriaagdasan zeerieer byteeke zyilyydiigi zeblezə, ene kem zeegees garalgyi tus tusaar katigooriiin teləberiiin ezediin dotoriin açaltiin kemyyd ba teləkə bolzoruudiigi togtooko.

Azaglalta: dotoriin açalta teləkə bolzooni tyyniigi 1934 onii sentiaabri 15 aas kozom bişe ekileze dikaabri 31 edər dyyrgekeer bodomzo lozo zokioogdoko josotoi.

5. Dotoriin açaltada kabaadagçad gebel:

a) Kolkoozniguud

b) Əmçiin azaltan

c) Kedəə azal erkiledeggyi bolboç, kedəə toskon deere ergelzə suugçad.

6. Dotoriin açaltaas kəngəlkə ba çələəlkə joso SSSR iin TK ba Arkomsoveediin 1934 onii mai 31 nii togtool dotoroo zaagdasan baika.

7. Kolkoozniguud ba əmçiin azaltan dotoriin açalta dooro dursagdasan kemeer kabaadaka gebel:

a) Kamtalagdaagyi olzogyi juuali 1934 ondo kedəə azaliin naloogoos kəngələgdəsən kolkoozniigiin azal 5 təkerig.

b) 1934 onii kedəə azaliin naloog açagdasan kolkoozniigiin azal 8 aas 20 təkerig kyrter.

c) 1934 on dotoroo kedəə azaliin naloogoos kəngələgdəsən juuali togtomol kemeer açagdasan əmçiin azaltan 32 oos 50 təkerig kyrter.

ç) 1934 on dotoroo kedəə azaliin naloog yriżelte kemeer açagdasan əmçiin azaltan teləsən naloogiingoo 100 proc. jike bişeer.

Nezeed somon-toskon dotoroo kojordoki katigooriiin azalnuudta negen adli togtomol kem gurbadugaar kotigooriiin azalnuudta negen adli togtomol kemeer ba dərbədəki katigooriiin azaluudta kedəə azaliin naloogiin negen adli proceente togtoogdoko josotoi. Gurbadaki katigooriiin azalnuudiin dotoriin açaltiin kemni kojordoki katigooriiin azaluudiin kemees baga bişe baika. Dərbədəki katigooriin azalnuudiin dotoriin açaltiin kemni gurbadaki katigooriin azalnuudiin kemees baga bişe baika josotoi.

d) Kedəə toskon deere suudag bolboç kedəə azal erkiledeggyi begeed, arteeldo kamtaraagyi gardarkaçuud ba kələsənii bişe azalaas olzo olodog erketed dotoriin açaltada kabaadaka joson:

900 tək. ziliin olzotoi bygees 7 tək.

900—1500 tək ziliin olzotoi bygees 15 tək.

1500—2100 tək. ziliin olzotoi bygees 20 tək.

2100—2700 tək. ziliin olzotoi bygees 45 tək.

2700—3300 tək. ziliin olzotoi bygees 60 tək.

3300 begeed, tyynees deeşe olzotoi bygees 80 tək.

Gazar edlyyriees olzoni 480 tək. deeşe bişe erketediigi dotoriin açaltaas çələələzə bolko erke s-soveeduudta egtebə.

8. Kedəə azal erkiledeggyi begeed arteelida kamtaraagyi gardakaçuudiin dotoriin tatariiin kemzeegi 1933 ondo olziin naloog teləsən olzo deerees togtoogdoko.

10. Kulaag azalnuud bol dotoriin açaltiigi 1934 onii kedəə azaliin naloogiin 200% iin zergeer teləkə.

11. Kedəə azal erkiledeggyi begeed, olziin naloogto kabaadaka kəngən olzotoi niuurnuud kerbejee 1934 onii kedəə azaliin naloogiin kuuliiin 96 daki zyiliin kemiin tabliicaar eeriingee olzoos kedəə azaliin naloog teləkə bolboç, kediigi teləkə bolko asaniigaa 100 proceentoor dotoriin açaltada kabaadaka.

12. Niite cuglaanii dotoriin tatari jabuulka tukai togtoolni, s-soveediin sanamżatai rajoonii gyicedkeke komiteediin şalgaka yzemzede kergəgdəkə. Kerbejee 10 konogiin bolzor dotoroo rajoonii gyicedkeke komiteed tere togtooliigi ularisan tukaigaa medeeceegyi bolkycendee oroson deere toologdozo tus somon toskonii bygede erketedte ujalga bolko.

13. S soveed bol dotoriin açaltiin məngədiigi niite cuglaanii togtooson bolzor dotoroo kuriaaza abka.

Dotoriin açaltiin dojomkoni kedəə azaliin naloog nekeke gurimaar nekegdeke josotoi.

Təbiin Gyicedkeke Komiteediin tyryylegçiin orologço Maaslov.

Aradiin Komisaarnariin Soveediin tyryylegçiin orologço Daniilov.

Təbiin Gyicedkeke Komiteediin sekretaar Kyzmiin.

Too byridkeliigi zadagairuulba

Selenge Əbər zeekein somonii „Gegeerel" kolkooziin azaliin jabuulga sula, too byridkel zigşyyritei muugaar tabigdasan baina.

Žişeelebel: kolkoozniguudiini kedəlsən azalta edər mai saraas koişo negeç edər negeç kolkooznigto biçegdesen ygei.

Malazalaas orodog syy tosonii produukciin byridkel ugta ygei, kediiçenen toso syy orood, kaana juunda gargasani medegdeke ar gagyi.

Əbesənii kuriaalgiin teseb tabigdaagyi, əbesəndəə oroko geze zyydeleeç ygei. Mən ene zilde 150 ga paar beledkeke baigaad arai gezee negdeni ka azalgaa 100 ga bolgoso ... tusai abiaa ...

çimeeç ygei.

Kolkooziin tyryy Sanza Cerenii gegçe azaliin jabuulgada mergeżel bagatai, toocooçon Baldanii ba brigadiirnuudni tyryylegçiingee zaabariaar jabadag ygei eesediingee duraar kedəldeg baiba

„Too byridkel ygeigeer socialiizam baiguulza bolko ygei" geze Leenin bagşiin kelesen loozon baina şuu.

Uçar iimiin tula too byridkeliigi zadagairuulagça Baldaanovta aimagiin prokoroor abgai keseelte yzyylże, tus kolkooziin too byridkeliin jabadaliigi şinedken tabikii kemzee abagtii. n

„B M Ynen" ...

Tariaakuriaalgiin вeledkel

Tariaa kuriaalgiigi өсөөкөn konogto dyyrgelge bol beledkeliigi kerzerge sainaar jaвuulza çadasanaas bolko

Ene ziliin tariaakuriaalgada jamar gol zorilgonuud tabigdanab?

Ene ziliin kabariin tarilga deere dabagdasan ilalta amzaltanuudiigi caaşani bekizyylen, bolkojoo baigaa tariaa kuriaalgiin froonto deere kabariin mete amzaltatai өngөrgөkө gesen nam ba zasagiin gazariin onco todorkoi zaabari ba zorilgiigi bolşoviig josoor gyicedkekiin uçaraa kolkooznig-udaa rniguudiin 4-dygeer kural bol byke kolkoozçon өmçiin azaltan niitiin urida gynzegei jikeken eril genyydiigi tabisan baina.

—Jamar eriltenyyd tabigdanab?

Urgacilgi burtag өbөsөnөөs ba kortonoos kamagaalaka, kolkooziin tariigada naidabaritai sain kaшul tabika.

Maşiinanuudaa syydkiin 18 cagaas doo̧şo bişe, ebderen—sandarangyigeer kөdөlmөrilөkөөr bekileze, syydke dotoroo 7-8 geegterees dooşo bişiigi kadaka.

Өөsө iingөө dunda tөmөr zajag zuram baiguulan, kuriaalgiingaa kөdөlmөridө nege kyn mete niiteeree garça, loodorinuud, kulagai çad angiin daisadiin aagintanuudaar eris temecel kiike.

Socialiis meriicөө ba udaarni-çalgiigi byri өrgөnөөr erkilen, kaгankiigaas karankii boltor kөdөlmөrilөzө, byke kuriaalgiin kadal ga bolgo comolgiigi 15 konogto ba caanatabai 20 konogto dyyrge ke.

Tariaa koolos geekegyi jabadaltai temeceze, enyyniigi өөsөdiin gөө tyryyçiin kaikaral bolgon, kolkooznig bykenii ynen kereg bolgoko josotoi. Tariigiin gazar deere negeç koolos geekegyin tula cagiigi aldalgyi kuriaan abka çukala baina.

Byke tariigiin ideenii bolozo gyicekiigi kylieengyi, ideegee gyicesen zarim tasaguudtani kuriaa za ekilke keregtei. Oiriin cag dotor cokigdokogyi tariaagi como ko ba byke kadagdasan tariaagi erkebişe bookiigi çangalka. Goozoson tariaa togtooko kaircag (zirnouloviitil) ygei negeç maşiina baika ygei josotoi.

Tariaa tuşaalgaas kөngөlөgdөө gyi aimaguud tariaa cokigiin ekil sөn өdөrөөs koişo tariaa tuşalgiin tөsөbiigi bolzoroosoo urid dyyrge kiin tөlөө temeceke bolno. MTS-iin karijaata kolkoozuud MTS-iin boro bodoliin tөlөbөriigi mөn bolzoroosoo urid dyyrgeke josotoi. Basa gyrenees yrisenii ba tezeeliin tөlөө өgtөsөn tuslamziin yriiigi tyryyşiin eelzeende sain çanartai tariaagaar bucaaza өkө çukala kereg bolno.

Kolkoozuudta urgaciin ton narin byridkel erkileke. Cokigdoson tariaagi çegneke, ambaarta acarka daa çegnyyreer şalgaza, negeç kiilo byridkel ygeigeer yldeekegyi, negeç kiilo tariaa kulagaida cro-kogyigeer tabigdaka josotoi. Tariaa tuşaan abka gazarta şalgamal sain udaarniguudiigi tabika josotoi.

Tariaakuriaalgiin froonto deere eriltenyyd gol zorilgo ba eriltenyydiigi tabigdasan baina.

Manai Buriaad—Mongol respyyblikiin kolkoozniguud ba өmçiin azaltan niite bol, ene kөdөө azaliin ziliigi ilaltataigaar ekilsen bөgөөd, odoo tabigdaad baisan zorilgonuud ba eriltenyydiigi amzaltataigaar bodoto kereg deere bejelyylze çadabal. өөsөdiingөө rispyyblikiigi tyryy jabagçadiin negen bolgozo çadana şuu.

S. Gan.

Maşiiniin zasaвari өөrөө bytekiin zamaar

Tariaakuraalgiin maşiina zebsegiin zasabariigi ijyyliin 10-nii medeegeer karaza yzebel syylçiin 5 konogto kubilalta bagatai.

Keniiç medeeser maşiiniin zasabariin çanariin taliigi gol bolgon karaka josotoi gebeç zasagdaza bai san çanariin sain muugi Gaz. Tar. Arkomaad jerdөө medekegyi suuna.

Enyynees gadna odoo ziliin ku riaalgada ọlon toonii zaatka, өөrөө boodog maşiina, molotiilkonuud dutamagdaka baibaç, tyynigi gyicedkekө ba kazuur, gaiin seerpe metiigi beledkeke jabadal ton sula, ziseeloel: Bargazanii aimagta negeç naimaanda kazuur ba seerpe oldoko ygei baina.

Enyyn deerees zokiko emkinyyd sanal bodoloo ertees tabiaagyi baisani ile beze.

Tariaa togtooko kaircag (zirnouloviitil) ygei geze zaatka baika joso ygei geze çukala zorilgo tabigdaad baikada. Gazar tariaalangiin aradiin komisariaadiin medee geer 3 minga garan zaatkatai aad, oroidoo 121 zirnouloviitiltei baika jabadal bol zigşyyritei muukai yzegdel bolno.

Basa 27 sloozno molotiilkiin oroidoo 10-ni zasabariilagdasan ba sortiroovkiin 30 proc. ni arai geze zasagdaad baina.

Ene bygedees karaza yzebel tariaa kuriaalgiin deere tabigdasan gol çukala zorilgonuud gyicedkeg dekeni berkezeed baina.

Gazar tariaalangiin aradiin komisariaadaas ekileed, doodo şatiin somon kolkoozuud, nutagiin nam iin emkinyyd ene asuudalda gol sanaaa tabiza, oiriin ederyydte eris kubilalta gargaka cag bolsoor yni boloo.

S. G.

Tariaakuriaalgiin maşiina zasabariiin ijyyliiin 10 nii medeegeer

Aimaguud	Jөriin zaadka: niuur deere baisani	Jөriin zaadka: enyynees zasagdasani	Өөrөө boodog zaadka: niuur deere baisani	Өөrөө boodog zaadka: e nyynees zasagdasani	molotiilko: niuur deere baisani	molotiilko: enyynees zasagdasani
Bookonii	210	25	46	36	123	—
Tynkenii	128	56	4	4	—	8
Bargazan	125	90	10	6	—	—
Koriiin	382	—	21	—	119	—
Selengiin	209	162	3	8	—	102
Kiaagtiin	377	130	23	4	—	6
Agiin	185	20	7	28	—	—
Alairiin.	441	171	47	—	—	67
Kabaanskiin	302	64	6	—	—	15
Jaruuna	65	2	3	5	—	—
Tarbagatain.	231	148	2	41	96	21
M-Şiberiin.	215	143	11	2	—	24
E.Bulgadiin	185	101	13	10	—	56
D-Yde	—	41	—	—	—	—
Bauuntiin	6	—	—	—	3	—
Zakaamin	—	16	—	—	—	1
Kamta	3062	1168	196	135	341	300

Kytyligiin MTS-ees

Kytyligiin MTS-iin kabaata De zirziinskiin neremzete kolkooz bol „Main negen" geze kolkooziin kuriaalgiin kampaaniigi sainaar өngөrgөkө tukai uriaagi kylieeze abaad, koorondoo socialiis mөrijөөnii doogovor bataiba.

Tus kojor kolkooziin kolkoozni guud soc. doogovoroo bejelyylkiin tөlөө tariaa kuriaalgada өdөr seni ygei beledkeze baina.

Bargazanii aimagaas

Aimag dotorki byke kolkoozuud ta tariaa kuriaalgiin maşiina zebsegiin zasabari 80% dyyrebe, Gad na tariaa kadaka ba өөrөө boodog maşiinanuud 100% zasagdaza, bultandani tariaa togtooko kaircag (zirnouloviitil) kiigdebe.

Kaduur ba seerpenyyd aimag dotorki naimaanii oronuudta ygei, edener dutamagdaza kuriaalgiin beledkeide saad uçarna. Naimaanii emkinyyd enyynde sanalaa oroldoo tabiaagyi baisan yre bolzoi Tus aimagiin Çiitkiin somonii, „Tujaa" ba Zeriiin somonii, „Ogtiaabri" geze kolkoozuud, tariaakurilaagadaa belen.

Edener bol zasabariin kampaa niigi daiçalan өngөrөөzө, kolkooz niguud ba moridtoo bekizyylen kubaasan ba yiledberiingee tөsөbiigi tabiza brigaada zvinoonuudaa emkidkesen baina.

Jaruuniin aimagaas.

Olonki kolkoozuudta tariaakuriaalgiin yiledberiin tөsөb tabigdaagyi, AGT-enyyniigi kөtөlbөrilөnө ygei AGT-gi daagça Dijaa kov gөgçө tariaakuriaalgiin kedii maşiina zasagdasaniigi medene ygei, Molotiilkiin zasabarida ne geç kolkooz oroo ygei baina.

Nөk. Dijaakoviin medyylgeer bol өngөrөgçө zilde baisan tariaa barika kaircagnuudaa bişe kedii şiniigi beledkegdekee ba beledkeg deed baisaniigi AGT-medenegyi kө tus jamarç kemzee abtana ygei.

Tynkenii aimagaas.

Tus aimagiin Zagtiin somonii „Ilagça" geze kolkooz tariaa kuriaal giin maşiina zebsegyydiin bolzor too zasabarilaza dyyrgesen baina.

Tariaakurialgada 4 zaadka, 1 өөrөө boodog maşiina garka baina. Tariaanii garca zigde sainaar garça baina. Zygeer zergelee suusan „Oçon" „Ulaan zagtei" ba Vor şiiloviin neremzete kolkoozuudiin tariaanii garca ton muu, ene bol ilete çanar muutaigaar kөdөlmө rilөsөnөөs bolno.

Tus kolkooziin çanariin inspeek ternyyd өөsөdiingөө ujalgiigi dyyrgedeggyi ygei asan, tyynii yre bolzo baina.

kadaвarita Kaluun өвeçөntei eris temeceke

Socialiis baiguulaltiin aikabtar jike amzaltatai ba byke azakuingaa jabuulalgiigi өrgөdkөn debzyylze baikada mөn tyyntei kamta sojol bolbosoroliin ba aradiin elyyriigi sakika bolon arig cebeiiin jabuulalganuud baakanç geeg deke ygei josotoi.

Manai Buriaad Mongol arad bol ogtiaabariin kubiskalaas koişo, ariuun ceber ba sojol bolbosoroliin talaar aikabtar jike amzalta ilaltatai bolosonç baibal gyiced bolboson baidaltai bolzo çadaadyi baina. Ziseelbel: ilangajaa zyyn aimaguudta salan buzagai baidal yrgelzelseer ba kolkoozuud odoo kyrter bygedeeren baanitai bolzo çadaagyi, kerbeç baanitai bolsonç baibal tyynee josoçolen, cag bolzor dotorni tyleze orodog ygei baina. Iime baidalaas eldeb kaldabarita өbөçөn elbeg bolzo jike kokidolto zyilyydiin garasaniigi ilecelbel: Koriiin aimagiin Çisaaniin somonii „Ulaan bulag" artee lida 1933 onoos ekileed odoo kyrter kaldabarita kaluun өbөçөn (sip noi tiif) aikabtar jikeer delgereze azal kөdөlmөridөni tuiliin jike saad tybeg ygeçyysebe, gadna, bykii kөdөlmөriçөniini 12,5% koroson baina.

Ene bol tus kolkooziin kөtөlbө rilegçөdiin seremzegyi ba өbөçөn iiн uduutaa karantiin tabidag ygei uçaraas cag yrgelzedee jabalzaa baisan baina.

Gadna, iime amagalan bişe baidaliigi tus somonii soveed karaza baiza jamarç kemzee abal ygei baikani kuuli busa mete sanagdana.

Uçar iimiin tula zokiko josotoi kemzee darui abaka erke bolbe.

Zam-Balz.

BK(b) Namiin Bookonii Ai[illegible] miin sekretaar nөk. Barbaa[illegible] tai jarildaan

Bookonii aimag bol syylşiin yje boltor janzabyriin angiin daisanguudaar keterkei zuuraldasan ba tedeni kolkooznuudiin duuduur şurgan orokoos gadna aimagiin eldeb alban gazaruudaar şurgaad, aimagiin tөb ba kөdөө suuringuudiin byke azal kөdөlmө riigi ile daldaar korolon syidkeze çadasan azai. Tedenii kiisen buza gai baidaluudiigi byrin toolsonii kereggyi, gancakan aimag dotorki kolkoozuudtaa kөdөlmөrilөkөөr 60-70 kubi doroituulan, ilangajaa, kolkooznuudiin aza kogşoliigi yrin sandargasan ba tөsөbtө byke kөdөlmөriпyydiigi 4-5 zil udaagaar tasalduulsan baina.

Byke aimag deere 30 mingan amin zontojigoos mөnөө araikan tenenii 60 kubi kamtarasan azai. Tyryyşiin yjede 1929-30 onuudta niite ygeitei dunda çadaltadni nelenkiigeeree kolkoozdo orozo baitalni, mөnөөki angiin daisanguudiin buzagai sandargalganuu daar gederge cokigdon daldirasan ilete. Odoo ene yjede dakin өmçөtenii kolkooznuudta oroko jaba dal dolgiloп urgaza baina.

Uul bolson baidaluudiigi zasaka keregte BK(b) namiin Zyyn Sibiir kizaariin komiteed, nөk. Raazymov ba BK (b) namiin mo ziin komiteeduud ygyyleegyi jike ceke opiratiiv kөtөlbөri tuslamza nuudiigi yzyylsenii erkeer odoo 1934 onii niuurta baga busiin amzaltanuudiigi tuilasan bai namdi gebel:

Kabariin tarilga

Aimag deere 30 mingan ga eldeb zyilyydiin tarilgiigi togtoosoп oirokon bolzorcoogoo tөsөbөөrө gyicedkesemdi. Kөrbee çanariin talaar karabal urida ziiyy diinkieer ziseegyi sainaar kiigdesen, odoo erkim urgaciigi lab nai dabaritaigaar karaza bainabdi. Tariaanii urgaciin şinze niite ai mag deere erkim yzegdeltei. Kolkooznuud bykende tariaan azaliin yrgelziin brigaaduud emkidken bekilyylegdesen ba tedeneer cag yrgelze tariaan deere azaltan teme ceze udaanaar kөdөlzө baina.

Paar beledkel

Tөsөbiin 22000 ga paar kagalalgiigi tyryyşiin riaad yni dyyr geed mөnөө kojordoki ba zarim gazarnuudta 3 daki riaadiigi kagalaza dyyrgeze baina. Ilangajaa çanariigi sainaar kagalakiin tөlөө byke aimag deeree korkoozuud temeceldene. Paar kagalalgiigi өbөsө kuriaalgaas urida byrin gyicedkө, keer jabuulagdaza, mөnөө gol tөsөbөө dyyrgeed baina.

Өbөsө cabçalga

Өbөsө kuriaalgada kolkoozuud 100 kubi oroson, өmçiin azaltan geegden tatasaar mөn 70 garan ku bi orosoor baina. Өbөsө cabçalgiin beledkeliigi kiigdesen bolboç dutuunuud baisan azai. Ilangujaa maşiina zebsegiin zasabari çanariin talaar jike sain bişe baisan,өmçө azal tan kozomdozo beledkesen. Manai aimagta negen jike dutuu gebel kөdөlmөriiin unalga өsөөn bolso nii erkeer azaldaa daragdingi baisan, gebeç basa өşөө morin unaa giin baidaliigi erkim josoor kangag daza çadaagyi.

Mal azaliin talaar

Aimag deeree byke maliin tolgoi 23 kubi urgacatai bөgөөd, ilan gujaa eberte mal ba koni jamaan erkim urgacatai baina. Aduusan ba gakai kojorto jikeken tasaldaltai gebel, bykii aimag deere 380 una gadiigi abasan baikada 400 morid aduusad eldeb өbөçөnөөr ykesen baina. Gakai deere byridkel tasaral tagyi janza byriin өbөçөnyyd bolko le muu, ene şaltagaani bodoto dee re gakai өskөbөriigi mөnөө kyrter çangadkan abtaagyi baisan ton jike dutuutai bainabdi. Mөnөө yjede imagta mal azalda byke kycee ta biaad temeceze jabaç ene 1934 oncoogoo byke maluudaa deeşelyylke ujalgataibdi. Ton jike manai gemçelentei kereg gebel mal azal tukaida, uridaç ton kaikaraltagyi baisan ba syyliin 29 onoos byri ongodoo odoo kokidoson gem baina. Aimag deere byke kol koozuud өmçөten bygediigi erkimeer mal azaldaa temecekiigi em kidken byke yyrge tabiaad bainab di.

Sojol bolbosorol

Buriaad Mongol respyyblikiin baruun aimaguudta manai aimag bol geegdesen baina gek[illegible] buruu ygei. Yndesen n[illegible] ogto baisan ygei ba n[illegible] ced sainaar tabigdaagyi çe. Niitiin suralcaliin [illegible] zilde surguuliiin nasanii 97 kubi kabaaduulagdas[illegible] Jireke ziliin surguulii[illegible] byke aimag deeree ja[illegible] baina, gebeç eşөө erki[illegible] de garaagyi. Enyyn tuk[illegible] ga bişe kycee tabiza sy[illegible] byke surguulinuud b[illegible] orood jabaza baina.

Deere kelegdesen za[illegible] nuud manai aimagiin b[illegible] blikiin ton tyryyçiin ila[illegible] gadana, caaşaa tedeniig[illegible] len kөdөө azaliin gyic[illegible] gaar өngөrgөkө manai[illegible] ga baina. Manai ke[illegible] өşөө dutuu dundanuu[illegible] gyi olon.Mөngөn zөөrl[illegible] aikabtar jike tasaldalt[illegible] Aimag dotorki zam kar[illegible] bari, şine barilganuud s[illegible] Kolkoozniguudiin yniee[illegible] gyiced usadkagdaagyi. uudiin azayiledberiiin ba[illegible] talaar bekizeke jabada[illegible] tuunuudtai baina.

Ene olon dutuunuu[illegible] meer darui zailuulan o[illegible] viigiin ilaltanuudiigi [illegible] ruulka Bookonii aimagi[illegible] veedlin emkinyyd tus b[illegible] niistanuudiin mөnөө ed[illegible] go baina. Caaşaa minii [illegible] ekemni „Buriaad Ynen" soninii redaag[illegible] baricaagi baiguulan an[illegible] sen biçeg ygei baisan [illegible] magiin azalçadiin caaşa[illegible] biçegtei suralcaka kereg[illegible] sonin bol cegneşyyei z[illegible] lolcoko ba niitiin ulas[illegible] sojoliin deeşelyylgede[illegible] nalaa tabilcakiigi naida[illegible] dyyrgene.

Soviniistiin aaşa lamada olzo bolb[illegible]

Jaruuna. Tus aimagiin tөb emnelgiin oroniigi daagça Isaakoviiç Abraam gedeg anka tyryyn popereşni geze kөdөө oros suurinaa kөdөlmөrilөkө aragiin oronoo jiresen kөdөө buriaaduudiigi gazaalan, arai jadaza jabasan өbө çөntөni karaaka ba „Toniilogton" ge ze yldeed-ie suudag baisan uçaraas kөdөө arad argiin oronoo jirekee zogsozo karin zergelen suugaa Egetiin dacanii bandi emçedte emnyylen suudag boloson baina.

Tiin Abraam gedeg aimagiin tөbiin bolniicodo, Akalagça aragaçan suuza arad zonii ba aimagiin priizidyymiin geşyydiinç yzyylkee oçokodo „Bi de zeregiin çamatai kee[illegible] bişe aad kөөrөldөzө geke meteer jarika ba arga ygeigeer uurlaza jike nojodoos doroor aa[illegible] dag baina. Ene mete, sagdasan zyilyydees ab[illegible] de Abraam gedeg bol [illegible] jike orosiin deerenkii y[illegible] kaas gadna, kөdөө k[illegible] aradiigi lama bandiin a[illegible] ze byri munkaruulka [illegible] bisani ilerezei.

Uçar iimiin tula tus prokoroor darui kemzei [illegible]

Kurca dөlөn

[illegible]